

תורה ממרום לפרשת לך לך

כריתת ברית

מאת : עזרא מרום

בס"ד

בפרשת "לך לך" נזכר פעמיים המושג "ברית". בראשונה בענין ברית בין הבתרים ובשנית בענין ברית המילה שנצטוו לעשות אברהם וישמעאל. בברית בין הבתרים נצטוו אברהם לקחת בעלי חיים ולבתרם לשני חלקים ולעבור ביניהם לפי המנהג שנהגו בזמנם. משמעות אקט סימלי זה להראות שכשם ששני הבתרים של הבהמה שניים הם השייכים לגוף אחד, כך כורתי הברית מתקשרים ומתאחדים זה עם זה. בין הגזרים עברו תנור עשן ועמוד אש המייצגים את בעל הברית השני= הקב"ה. באקט סימלי זה נכרתה ברית עם כלל ישראל המיוצגים ע"י אבי האומה- אברהם. בברית השניה- ברית המילה נצטוו אברהם בתחילה כפרט ורק אח"כ חל הציווי על כל צאצאיו הזכרים.

להלן נעסוק בביאור המונח "כריתת ברית". לכאורה יש כאן תרתי דסתרי: ברית ענינה איחוד וחיבור לעומת כריתה שמשמעותה ניתוק ופירוד. אם כן כיצד אנו מזכירים את האיחוד עם הפירוד באותו ביטוי? ...

במענה לתמיהה שהיצגנו נעיין בברכה שמברכים את אבי הבן בברית המילה: "כשם שהכנסתו לברית כן תזכה להכניסו לתורה, לחופה ולמעשים טובים". מדוע נבחרו דוקא "תחנות" אילו בחיי הרך הנימול. חרף זאת אפשר היה לברכו שיהיה עשיר כרוטשילד, גבור כשמשון, חכם כשלמה ומנהיג דגול. ובכן מסתבר שהמשותף לכל הברכות האלה היא המילה "ברית": ברית המילה, ברית התורה (בבר מצוה) וברית הנישואין בחופה. בכל האירועים האלה מבוצעות שתי פעולות מנוגדות של ניתוק שגורם לחיבור כפי שיפורט להלן:

א. בברית המילה חותכים את העורלה וכתוצאה מכך הילד הנימול מתחבר לעם ישראל.
ב. בברית התורה (בר מצוה) מצויים להינתק מעט מחיי החומר וע"י כך להתחבר לחיי הרוח כפי שנאמר בפרקי אבות: כן דרכה של תורה פת המלח תאכל ועל הארץ תישן וכו'.
ג. בברית הנישואין נאמר בפרשת בראשית: "ועזב את אביו ואמו ודבק באשתו".
ד. גם בקיום המצוות ומעשים טובים קודם הניתוק לחיבור: "סור מרע ועשה טוב!".

היוצא מדברינו הוא שהתקשרות בברית באה דוקא ע"י פעולה הפוכה של כריתה המסמלת נתינה של כל אחד מהצדדים מעצמו לחברו. מכאן יובן גם הביטוי "ברית דמים" שהיה נהוג בזמנם שכל אחד מהצדדים חותך מעט את אצבעו ואח"כ מצמידים אותן זו לזו באופן שהדם של שניהם מתערב. כאן נעשה חיתוך לשם איחוד המבטא את הרעיון שבנתינה של אדם מעצמו לזולתו נוצר קשר בר קיימא של ברית ביניהם. תןפעה דומה אנו מוצאים גם בעולם החקלאות שבו מבוצעת הרכבה של שני זני עצי פרי שונים (למשל אפרסק ושזיף שמהרכבתם יוצא האפרשזיף). פעולת ההרכבה מבוצעת ע"י שמבצעים חתך בשני סוג העצים. אחר כך כורתיים ענף אחד מהעץ האחד ומכניסים את הענף לחתך שביצענו בעץ השני.

נסיים בסיפור חסידי הממחיש ומאשר את הרעיון של ברית המבוצעת ע"י ניתוק לשם חיבור. מעשה באדמו"ר אשר עמד והתבונן במשך שעה ארוכה כיצד בנאים מחברים קורת עץ זו לזו כדי לבנות בית. שאלוהו תלמידיו לפשר התנהגותו ומה אפשר ללמוד מהבנאים האלה? ענה להם כי בדרך כלל קורות העץ אינן ישרות וחלקות וברובן יש בליטות עץ מיותרות. באופן הזה אי אפשר לחברן זו לזו. בפני הבנאי עומדת אפשרות לחתוך ולשייף את הבליטות המיותרות כדי להחליק את העצים. אולם בפועל הבנאי השאיר את הבליטות ובמקום זאת לכל קרש עם בליטה חיבר קרש אחר באופן שחתך בו שקערורית מתאימה וכך הכניס את הבליטה לתוך החור. בצורה זו נותר קרש חזק והדוק יותר בין שני הקרשים. אם היה חותך את הבליטות משני הקרשים ומחליק אותם, הקשר ביניהם היה רופף ולא היה מחזיק מעמד. ניתן ללמוד מכך רעיון מוברי בהתייחסות בין אדם לחבירו: אל תנסה לתקן את הפגמים של חברך אלא תסגל לעצמך את היכולת לחיות עם אותם פגמים ואז הקשר החברי ביניכם יהיה חזק וישררו ביניכם שלום, אחווה וריעות. !.